

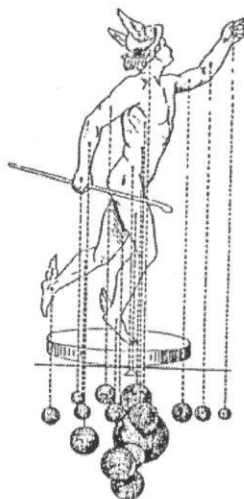
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КОМПІТЕТ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ МОН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ВИЩОЇ ОСВІТИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ» імені Т.Г. ШЕВЧЕНКА
УКРАЇНСЬКА ТЕХНОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ
БІЛОРУСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
НАЦІОНАЛЬНА ФЕДЕРАЦІЯ ВОЛЕЙБОЛУ УКРАЇНИ

ХІ МІЖНАРОДНА
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ ПАМ'ЯТІ
АНАТОЛІЯ МИКОЛАЙОВИЧА ЛАПУТІНА

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ БІОМЕХАНІКИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ

18-19 жовтня 2018 року

ПРОГРАМА

Чернігів
2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ МОН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ВИЩОЇ ОСВІТИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕПУМ» імені Т.Г. ШЕВЧЕНКА
УКРАЇНСЬКА ТЕХНОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ
БІЛОРУСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
НАЦІОНАЛЬНА ФЕДЕРАЦІЯ ВОЛЕЙБОЛУ УКРАЇНИ

ХІ МІЖНАРОДНА
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ ПАМ'ЯТІ
АНАТОЛІЯ МИКОЛАЙОВИЧА ЛАПУТІНА

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ БІОМЕХАНІКИ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ

18-19 жовтня 2018 року

П Р О Г Р А М А

Чернігів
2018

ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ

18 жовтня 2018 року
(четвер)

- 8.30-11.20 – реєстрація учасників, «кава-брейк»
- 11.20-13.00 – урочисте відкриття та пленарне засідання
(актова зала)
- 13.00-14.00 – обід учасників конференції
- 14.00-15.30 – секційні засідання
- 15.30-16.00 – «кава-брейк»
- 16.00-17.30 – секційні засідання
- 17.30 – вечеря

19 жовтня 2018 року
(п'ятниця)

- 9.00-9.30 – «кава-брейк»
- 9.30-11.00 – секційні засідання
- 11.00-11.30 – підведення підсумків та нагородження переможців і
призерів секційних засідань
- 12.00-16.00 – екскурсійна програма

РЕГЛАМЕНТ: доповідь на пленарному засіданні до 15 хв.
доповідь на секційному засіданні до 10 хв.
повідомлення на секційному засіданні до 5 хв.

ПОРЯДОК РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ

18 жовтня 2018 року
(четвер)

8.30-11.20 – *Реєстрація учасників*
(факультет фізичного виховання)

Кава-брейк (ауд. 239)

Відвідування музею університету

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ
11.20-13.00 (актова зала)

ВІДКРИТТЯ КОНФЕРЕНЦІЇ

Вітальне слово ректора Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена (академіка) НАПН України, академіка Української технологічної академії **Носка Миколи Олексійовича**.

Вітальне слово кандидата філологічних наук, доцента **Лапутіної Олександри Олександрівни** та кандидата психологічних наук, доцента **Лапутіної Юлії Анатоліївни**.

Вітальне слово доктора технічних наук, професора, академіка, президента Української технологічної академії, заслуженого діяча науки і техніки України **Половнікова Ігоря Івановича**.

Вітальне слово голови Комітету з фізичного виховання і спорту МОН України **Стеценка Вадима Григоровича**.

.....

ПЛЕНАРНІ ДОПОВІДІ

Сотський Микола Борисович, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри біомеханіки Білоруського державного університету фізичної культури (м. Мінськ, Республіка Білорусь)

АНАЛИТИЧЕСКОЕ ОПИСАНИЕ ПОЗЫ КАК ВАЖНЕЙШИЙ АСПЕКТ ОЦЕНКИ ЭФФЕКТИВНОСТИ СИЛОВЫХ ТРЕНАЖЕРОВ

Бенсбаа Абделькрім, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, науковий керівник військового центру фізичного виховання і спорту (Абу-Дабі, Об'єднані Арабські Емірати)

МЕТОДИКА РОЗВИТКУ РУХОВОЇ ФУНКЦІЇ ШКОЛЯРІВ ПРИ ФОРМУВАННІ ПОСТАВИ ЗАСОБАМИ ГРАВІТАЦІЙНОГО НАВАНТАЖЕННЯ

Коробейніков Георгій Валерійович, доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри біомеханіки та спортивної метрології Національного університету фізичного виховання і спорту України (м. Київ)

НЕЙРОДИНАМІЧНІ ФУНКЦІЇ ТА СТАТОКІНЕТИЧНА СТІЙКІСТЬ КВАЛІФІКОВАНИХ КІКБОКСЕРІВ

Приймаков Олександр Олександрович, завідувач кафедри біологічних основ фізичної культури, професор Щецинського університету (м. Щецин, Польща), доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри біологічних основ фізичного виховання і спортивних дисциплін, спорту і здоров'я Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (м. Київ),

Ейдер Ежи (Jerzy Eider), доктор наук хабілітований (dr hab.), декан факультету фізичної культури і промоції здоров'я Щецинського університету (м. Щецин, Польща)

АКТИВНОСТЬ МЫШЦ И МЕЖМЫШЕЧНЫЕ ВЗАИМОСВЯЗИ ПРИ УПРАВЛЕНИИ ЦИКЛИЧЕСКИМ И АЦИКЛИЧЕСКИМ ДВИЖЕНИЯМИ У СПОРТСМЕНОВ

Волков Юрій Олегович, доцент кафедри біомеханіки Білоруського державного університету фізичної культури (м. Мінськ, Республіка Білорусь),

Єкимов Володимир Юрійович, старший викладач кафедри біомеханіки БДУФК (м. Мінськ, Республіка Білорусь),

Шиндер Максим Володимирович, старший викладач кафедри біомеханіки БДУФК (м. Мінськ, Республіка Білорусь)

КРИТЕРИИ ОЦЕНКИ РЕЗУЛЬТАТОВ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ В БИОМЕХАНИКЕ

Багінська Ольга Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, психології та методики фізичного виховання Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка (м. Чернігів)

СУЧАСНІ МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ОКРЕМИХ МЕТОДИК КОМП'ЮТЕРНОЇ СТАБІЛОГРАФІЇ В ДОСЛІДЖЕННІ РОЗВИТКУ РУХОВОЇ ФУНКЦІЇ ЛЮДИНИ

Жара Ганна Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри біологічних основ фізичного виховання, здоров'я і спорту Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка (м. Чернігів)

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ ТЕКСТІВ НАУКОВИХ СТАТЕЙ З ПИТАНЬ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, СПОРТУ І ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ: ТИПОВІ ПОМИЛКИ І ШЛЯХИ ЇХ УСУНЕННЯ

Лисенко Людмила Леонідівна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки, психології та методики фізичного виховання Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка (м. Чернігів)

МОДЕЛЬ УЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК СИСТЕМОТВІРНИЙ ЧИННИК ЙОГО ПІДГОТОВКИ

Завидівська Наталія Назарівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і методики фізичної культури Львівського державного університету фізичної культури (м. Львів)

ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

13.00-14.00 – перерва на обід
14.00-17.30 – секційні засідання

СЕКЦІЙНІ ЗАСІДАННЯ

14.00-17.30

(ауд. 239)

СЕКЦІЯ 1

БІОМЕХАНІЧНІ, ПЕДАГОГІЧНІ, МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

Керівники секції: доктор педагогічних наук, професор
Носко Микола Олексійович
доктор педагогічних наук, професор
Архипов Олександр Анатолійович;
доктор педагогічних наук, доцент
Гаркуша Сергій Васильович;
кандидат педагогічних наук, доцент
Сотський Микола Борисович.

Секретар: кандидат педагогічних наук, доцент
Багінська Ольга Володимирівна.

Арешина Ю. Б., Копитіна Я. М., Мороз С. В., Пошивайло В. В.
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТРЕНІНГ У КОМПЛЕКСНІЙ ФІЗИЧНІЙ
ТЕРАПІЇ ЛЮДЕЙ ІЗ ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ, ЯКІ МАЮТЬ ПОРУШЕННЯ
ЗОРУ

Бабенко В.Г., Євдокимова Л.Г., Хапсаліс Г.Л.
ЛІКАРСЬКЕ, ПСИХОЛОГІЧНЕ ТА ПЕДАГОГІЧНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ
У ПРОЦЕСІ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ АБО СПОРТИВНИХ ЗМАГАНЬ

Барков В.А., Кхафаджи А.С.
РАЗВИТИЕ СПЕЦИФИЧЕСКИХ КООРДИНАЦИОННЫХ СПОСОБНОСТЕЙ
У ЮНЫХ ФУТБОЛИСТОВ

Борисенко В. В., Козерук Ю. В., Толочний В. М., Синіговець І. В.
ФАКТОРНА СТРУКТУРА ОСНОВНИХ ПРИЙОМІВ ГРИ У ВОЛЕЙБОЛ
У ПЕРЕДЗМАГАЛЬНИЙ ПЕРІОД

Бугаевский К. А., Данильченко С. И., Стародубцев С. Г.
ОСОБЕННОСТИ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ ПОЛОВЫХ СОМАТОТИПОВ
У ГАНДБОЛИСТОК РАЗНЫХ ВОЗРАСТНЫХ ГРУПП

Бугаевский К. А., Дубачинский О. В., Титова А. В., Боднар А. И.
ИЗУЧЕНИЕ ОСОБЕННОСТЕЙ ПРОЯВЛЕНИЙ ПАЛЬЦЕВОГО ИНДЕКСА
У СПОРТСМЕНОК В ЖЕНСКОМ БОКСЕ

Веремеєнко В. Ю., Худолій О. М., Іващенко О. В.
ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОГРАМУВАННЯ РОЗВИТКУ СИЛИ ТА СИЛОВОЇ
ВИТРИВАЛОСТІ У ДІВЧАТ СЕРЕДНЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Гавроник В. И.
МЕСТО ВОЕННО-ПРИКЛАДНОЙ ФИЗИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ В СИСТЕМЕ
ОБЕСПЕЧЕНИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ РЕСПУБЛИКИ
БЕЛАРУСЬ

Головіна С. С.
ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ФУТЗАЛУ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Грибан Г. П., Краснов В. П., Ткаченко П. П., Опанасюк Ф. Г.
ІНФОРМАЦІЙНА ЗНАЧУЩІСТЬ РОЗВИТКУ СИЛОВИХ ЯКОСТЕЙ
У ФІЗИЧНІЙ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Грищенко С.В.
ПРОБЛЕМА РУХОВОГО РОЗВИТКУ, РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ, РУХОВИХ
НАВИЧОК У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ

Еганов А. В.
СОВРЕМЕННЫЕ АСПЕКТЫ БИОМЕХАНИЧЕСКОЙ СТРУКТУРЫ
ТЕХНИЧЕСКИХ ДЕЙСТВИЙ В БОРЬБЕ

Жула В. П., Жула О. В., Булавчик М. О., Соцька Ю. А., Сергеева А. І.
РІВЕНЬ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВОЛЕЙБОЛІСТОК ВИСОКОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ
ВІДПОВІДНО ДО СПОРТИВНОГО РОЗРЯДУ ЗГІДНО КОНТРОЛЬНИХ ТЕСТІВ
З ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ВОЛЕЙБОЛІ

Завальнюк О. В.
КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНИХ МЕХАНІЗМІВ ВІТЧИЗНЯНОЇ
ОСВІТНЬОЇ ПАРАДИГМИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Загревский В. И., Иванчиков Н. В., Мельников А. С.
СИНТЕЗ ПРЯМОЛИНЕЙНОГО ДВИЖЕНИЯ ОСОБОЙ ТОЧКИ ДИСТАЛЬНОГО
ЗВЕНА БИОМЕХАНИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ В ГОРИЗОНТАЛЬНОЙ ПЛОСКОСТИ

Капкан О. О., Худолій О. М., Іващенко О.О.
ФОРМУВАННЯ РУХОВИХ НАВИЧОК: МОДЕЛІ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ
АКРОБАТИЧНИХ ВПРАВ ДІВЧАТ 14 РОКІВ

УДК 796.012.1:612.821:006.91

ББК 75.076

А 43

Актуальні проблеми фізичної культури, спорту, фізичної терапії та ерготерапії: біомеханічні, психофізіологічні та метрологічні аспекти: Матеріали I Всеукраїнської електронної науково-практичної конференції з міжнародною участю (Київ, 17 травня 2018 р.) / ред. Г.В. Коробейников, В.О. Кашуба, В.В. Гамалій. – К.: НУФВСУ, 2018. – 253 с.

Редакційна колегія:

Антомонов М.Ю., д.б.н., професор
Бондарь О. М., к.фіз.вих., доцент
Гамалій В. В., к.пед.н., професор
Гончарова Н.М., к.фіз.вих., доцент
Жарова І.О., д.фіз.вих., доцент
Жирнов О.В., к.фіз.вих.
Кашуба В. О., д.фіз. вих., професор
Коробейников Г.В., д.б.н., професор
Лазарева О.Б., д.фіз. вих., професор
Литвиненко Ю.В., к.фіз.вих., доцент
Носова Н.Л., к.фіз.вих., доцент
Шевчук О.М., к.фіз.вих.
Хмельницька І.В., к.фіз.вих., доцент
Юрченко О.А., к.фіз.вих.
Харкавлюк-Балакіна Н.В., к.б.н.
Vaić Mario, PhD, Professor

У збірнику представлені матеріали з актуальних питань фізичної культури, спорту, фізичної терапії та ерготерапії з позиції біомеханічних, психофізіологічних та метрологічних аспектів. Розглянуто сучасні підходи і технології вдосконалення спортивно-технічної та тактичної майстерності, морфо-біомеханічні особливості руху людини – теоретичні та практичні аспекти моніторингу в спорті, фізичному вихованні, фізичній терапії та ерготерапії, біомеханічні та психофізіологічні аспекти формування тренувального процесу в спорті вищих досягнень, біомеханічні аспекти здорового способу життя як основи здоров'яформуючих та здоров'язберігаючих технологій у фізичному вихованні і спорті, біомеханічні технології в процесі адаптивного фізичного виховання, фізичної терапії та ерготерапії, моделювання, вимірювання та прогнозування у фізичному вихованні і спорті.

Зміст матеріалів конференції може представляти теоретичний та практичний інтерес для докторантів, аспірантів, магістрів, тренерів, викладачів, співробітників наукових установ та студентів.

Електронна версія збірника розміщена на сайті: <http://www.unisport.edu.ua/content/naukovi-konferenciyi-ta-seminary>

© Національний університет фізичного виховання і спорту України, 2018

ISSN 2518-7465

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

ВІСНИК

Чернігівського національного
педагогічного університету

Випуск 154

Том I

Серія: ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ.

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ТА СПОРТ

Чернігів
2018

ВІСНИК
Чернігівського національного педагогічного університету
імені Т.Г. Шевченка

Головна редакційна колегія

Головний редактор

доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член НАПН України *Носко М.О.*

Відповідальний редактор

доктор історичних наук, професор *Дятлов В.О.*

Редакційна колегія серії "Педагогічні науки": Бобир С. Л., Боровик А. М., Гаркуша С. В., Гетта В. Г., Горошко Ю. В., Грищенко С. В., Давиденко А. А., Дорошенко Т. В., Жила С. О., Завацька Л. М., Кузьомко Л. М., Ляшенко О. І., Міненко А. О., Носовець Н. М., Пліско В. І., Проніков О. К., Савченко В. Ф., Стеченко Т. О., Стрілець С. І., Терентьева Н. О., Торубара О. М., Третяк О. С.

Редакційна колегія серії "Фізичне виховання та спорт": Адирхаєв С. Г., Архипов О. А., Багінська О. В., Виноградський Б. А., Власенко С. О., Воеділова О. М., Гаркуша С. В., Грищенко С. В., Єдинак Г. А., Єрмаков С. С., Жиденко А. О., Жула В. П., Жула Л. В., Кузьомко Л. М., Куртова Г. Ю., Лисенко Л. Л., Медведева І. М., Мулик В. В., Носко М. О., Пліско В. І., Половников І. І., Проніков О. К., Приймак С. Г., Синіговець В. І., Синіговець І. В., Цьось А. В.

Відповідальні за випуск:

доктор педагогічних наук, доцент *Гаркуша С. В.*,
кандидат педагогічних наук, доцент *Жара Г. І.*

За зміст публікацій, достовірність результатів досліджень відповідальність несуть автори.

Заснований 30 листопада 1998 р.
(Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія КВ № 17500-6250 ПР від 16.11.2010 р.)

Адреса редакційної колегії:

14013, м. Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 53, тел. (04622) 3-20-09.

Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
(Протокол № 2 від 26 вересня 2018 року)

Вісник Чернігівського національного педагогічного університету "Серія: Педагогічні науки"
включено до Переліку наукових фахових видань України.

Наказ МОН України №528 від 12 травня 2015 р.

© Національний університет
«Чернігівський колегіум»
імені Т.Г. Шевченка, 2018
© Автори, 2018

Вісник Чернігівського національного педагогічного університету ім.Т.Г.Шевченка

Науковий часопис

Вісник №154(1) <http://visnyk.chnpu.edu.ua/?p=848>

Зміст

1. Титул

1 (282.9 КіВ)

2. Зміст 242-247

2 (2.5 МіВ)

3. Волков Ю. О., Екимов В. Ю., Шиндер М. В. [Критерии оценки результатов экспериментальных исследований в биомеханике] {The criteria for estimating the results of experimental research in biomechanics} 3-8

3 (973.2 КіВ)

4. Сотский Н. Б. [Поза человека и ее аналитическое представление] {Human posture and its analytical representation} 9-15

4 (959.0 КіВ)

5. Арешина Ю. Б., Копитіна Я. М., Мороз С. В., Пошивайло В. В. [Соціально-психологічний тренінг у комплексній фізичній терапії людей із особливими потребами, які мають порушення зору] {Socio-psychological training in the complex physical therapy for people with special needs who have visual impairments} 16-21

5 (1.4 МіВ)

6. Бабенко В.Г., Євдокимова Л.Г., Хапсаліс Г.Л. [Лікарське, психологічне та педагогічне спостереження у процесі занять з фізичної підготовки або спортивних змагань] {Medicine, psychological and pedagogical observation the process of physical training or sports competitions} 22-25

6 (1.1 МіВ)

УДК 378.046.4:[351.743:796

Бабенко В. Г., Євдокимова Л. Г., Хапсаліс Г. Л.

ЛІКАРСЬКЕ, ПСИХОЛОГІЧНЕ ТА ПЕДАГОГІЧНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ У ПРОЦЕСІ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ АБО СПОРТИВНИХ ЗМАГАНЬ

У статті розглядаються окремі моменти організації лікарського, психологічного й педагогічного спостереження у процесі занять із загальної фізичної підготовки або спортивних змагань, які проводяться з особовим складом Національної поліції України. З'ясовано, що спільна фізкультурно-спортивна й службова діяльність у професійно-психологічній системі «поліцейський-чоловік – поліцейський-жінка», – це абсолютно нормальне, необхідне й обов'язкове явище культурної трансформації, що поступово змінює світогляд, функціонування й соціалізацію нашого суспільства.

Ключові слова: спостереження, Національна поліція України, фізична підготовка, гендерність, спортивні змагання.

Постановка проблеми. Ефективність навчально-тренувального процесу з фізичної підготовки працівників Національної поліції України залежить від правильності підбору й обрання найефективніших форм, методів та засобів, а також обсягів використання, застосування та дозування навантаження на заняттях чи тренуваннях задля досягнення належного результату. Необхідність дослідження цих питань викликана, насамперед, тим, що рівень здоров'я, індивідуальної функціональної, технічної, тактичної, спеціальної, медичної, психологічної, вогневої та фізичної підготовленості й готовності поліцейських потребує постійного підтримання, покращення й удосконалення на дуже високому рівні. Сьогодні це можна здійснити за умов проведення поетапного системного аналізу існуючих процесів формування професійно-психологічної підготовленості та готовності до специфічної діяльності у межах суворого виконання існуючих вимог, норм, директив, наказів і законів, урахуваючи, при цьому, стан територіально-регіональної оперативної обстановки та набираючих активних обертів питань гендерної рівності в нашій державі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наразі дещо зі згаданого вище вже мало доволі тісний зв'язок із раніше дослідженими нормами адміністративного права, фізкультурно-спортивною, психолого-педагогічною діяльністю, окремими механізмами успішного менеджменту та їх регулюванням. Вирішенню цих та інших проблем присвятили свої праці багато вітчизняних і зарубіжних педагогів, психологів та юристів. На перший погляд, ці питання ніколи не залишалися без належної уваги, але, на жаль, було з'ясовано, що проблеми охорони здоров'я громадян у межах їх фізичної, публічної безпеки й порядку в повсякденній життєдіяльності, а також загальні й специфічні аспекти психолого-педагогічної підготовленості й готовності спеціально призначеного для цього правоохоронного персоналу, знаходили своє відображення у дослідницьких роботах переважно лише вчених-правоохоронців. Саме через це та існуючі політичні й соціальні зміни всі процеси діяльності сучасного громадянського суспільства й багатьох потужних державних інституцій вже достатньо далеко вийшли за межі раніше проведених наукових робіт, додатково створили цілу низку новітніх задач і проблем, які потребують новітнього бачення, негайного вивчення, уточнення, вирішення, апробації й упровадження з подальшим успішним і своєчасним їх редагуванням і регулюванням.

Також, обрання потужного й нового державного курсу на якісний рівень усієї галузі не тільки українського спорту, фізичної культури та виховання, а й існуючих систем підготовки й здоров'язбереження кожної особистості, потребують його осмисленої гармонізації й уніфікації з усіма нормами вітчизняних, європейських та світових галузей педагогіки, психології, спорту, фізичної культури та права.

На нашу думку, успіх цієї діяльності полягатиме у напрацюванні абсолютно нової та обов'язковому оновленні існуючої нормативної бази, сучасного теоретико-практичного матеріалу, створенні реальних можливостей використання й застосування отриманих результатів і технологій у юридичній, психолого-педагогічній та фізкультурно-спортивній практиці.

Організація планових чи позапланових занять, робота спортивних секцій, проведення найпростіших фізкультурно-спортивних заходів та визначення їх результатів завжди потребують високопрофесійного ставлення незалежно від рівня підготовки всіх учасників. Водночас реорганізація системи фізичного виховання, культури та підготовки торкнулася всіх: від найменших закладів навчання і до наймогутніших систем підготовки мілітаризованих та правоохоронних відомств нашої держави, а введення нових вимог, міжнародних норм, стандартів і технологій призвели до суттєвих змін безпосередньо в самих процесах раніше добре налагодженого навчання, тренування та виховання.

Отже, сьогодні цілком закономірним стало те, що все, що виходить поза межі раніше дослідженого, потребує новітніх, рішучих, сміливих та інноваційних думок, поглядів, розробки чи вдосконалення існуючих форм і методів ефективної організації й менеджменту, спрямованих на успішне досягнення й вирішення запланованих завдань та очікуваних високих результатів.

Мета дослідження – обґрунтування певної частини вихідних даних щодо вирішення деяких питань і розбіжностей стосовно підготовки й постійного професійного вдосконалення працівників територіальних органів і підрозділів Національної поліції України не тільки загальновідомими й традиційними засобами фізичної культури і спорту, а й за допомогою організації лікарського, педагогічного та психологічного спостереження за обов'язковими процесами формування підготовленості й готовності персоналу до виконання службових завдань.

Завдання дослідження

1. Пошук і визначення найбільш оптимальних шляхів організації лікарського, педагогічного та психологічного спостереження за обов'язковими процесами формування підготовленості й готовності персоналу до виконання службових обов'язків.

2. Розробка й обґрунтування методологічних критеріїв, дій та вимог щодо організації лікарського, педагогічного та психологічного спостереження за процесами професійного вдосконалення особового складу.

Методи дослідження. Теоретичний аналіз на основі вивчення психолого-педагогічної, юридичної, фізкультурно-спортивної, медичної, спеціальної та прикладної літератури; аналіз нормативних документів і архівних матеріалів; анонімне опитування студентів, курсантів, слухачів різних курсів, офіцерів поліції (чоловіків і жінок) з різним досвідом і терміном перебування на службі, найбільш досвідчених викладачів та інструкторів фізичної підготовки, наукових та науково-педагогічних працівників з узагальненням їх передового досвіду, а також лікарські та психолого-педагогічні спостереження за організацією навчального, тренувального й змагального процесів, станами особового складу з метою виявлення, визначення й вирішення найбільш актуальних питань досліджуваної проблеми.

Виклад основного матеріалу. Загальновідомо, що спостереження (англ. *observation*) – це метод наукового дослідження, що полягає в активному (систематичному, цілеспрямованому, планомірному) та навмисному сприйнятті об'єкта, в ході якого здобувається знання про зовнішні сторони, властивості й відносини досліджуваного об'єкта [1; 2; 4; 12]. На підставі цього, а також із метою визначення впливу службового й фізичного навантаження на організм поліцейських, вдосконалення ефективності форм і методів їх підготовки, доцільно впроваджувати та здійснювати періодичне лікарське та психолого-педагогічне спостереження. Наразі під цими термінами ми розуміємо комплексні й спільні дослідження, які одночасно повинні проводити фахівець-лікар (обов'язковий щорічний медичний огляд), психолог, викладач (інструктор, тренер) та керівник територіального органу чи підрозділу поліції, а результати використовувати, окрім з'ясування рівня й, за необхідності, методів покращення стану здоров'я, для корекції й удосконалення процесу їх професійно-психологічного навчання [3; 6–8; 10]. Насамперед спостереження кожної категорії вищезазначених фахівців повинно базуватись на таких методологічних вимогах:

- пошук і зосередження уваги на головному, досліджуваному або необхідному;
- плановість, поступовість і навмисність;
- системне сприйняття й реальне оцінювання об'єкта у досліджуваних режимах чи процесах.

У цьому випадку цілком закономірним стає те, що кожен із перерахованих вище фахівців має свій конкретно визначений напрям відповідальності: лікар визначає загальний стан здоров'я та медико-вікову групу для занять чи навчально-тренувального процесу, психолог вивчає психологічні особливості кожної окремої особистості, викладач (інструктор, тренер) і керівник органу чи підрозділу поліції оцінюють індивідуальне відношення, стан підготовленості й готовності, шляхи та швидкість процесів відновлення, якість впливу використаних і застосованих форм, методів і засобів тощо.

Слід зазначити, що у поліцейському середовищі найпростішим і найефективнішим методом діагностики є спостереження, які повинні проводитись означеними вище особами безпосередньо на заняттях, тренуваннях або змаганнях із професійно-прикладних та ігрових видів спорту [9; 10; 14; 15]. При цьому, головна ініціатива діяльності повинна належати саме викладачу (інструктору, тренеру), а лікар, психолог (окрім використання й застосування різноманітних тестів), інструктор та керівник спільно зобов'язані обрати таку форму організації й реалізації завдань, які дозволять ефективно та успішно їх вирішувати, оцінювати та коригувати.

Особливістю лікарського та психолого-педагогічного спостереження є те, що під час початкового опитування, огляду й діагностування можна не виявити існуючих (прихованих, скритих) проблем, але вони будуть чітко проявляти себе саме під час практичних занять, виконання тренувального чи змагального навантаження. Це дасть змогу ще на початковій стадії визначити стан та рівень готовності, підготовленості, невідповідності чи неготовності досліджуваної особистості до виконання покладених на поліцейського завдань, своєчасно внести корективи в процеси організації підготовки та управління нею [4; 11].

Водночас необхідно враховувати, що наведені вище спостереження, особливо їх комплексність, іноді можуть заважати нормальному ходу традиційного навчально-тренувального процесу: доводиться порушувати плани проведення занять, раптово переривати їх, змінювати завдання, відволікати особовий склад тощо. Але, враховуючи зарубіжний досвід підготовки поліцейських та військових інших країн слід відзначити, що така нестандартність вже давно «прийнята на озброєння» правоохоронців, які вже мають певний досвід службової діяльності або проходять процеси відбору до більш потужніших підрозділів.

Проте, у нашій ситуації. щоб продумано й планово уникнути цього, не знижувати й підтримувати ефективність та моторну щільність у ході звичайного навчального процесу, крім застосування традиційно загальновідомих у психології, медицині та фізичному вихованні тестів і нормативів, доцільно використовувати найпростіші, невимушені вербальні опитування-бесіди на початку й наприкінці занять, а візуальні огляди й спостереження здійснювати під час проведення основної частини занять або тренування, здачі контрольних нормативів чи проведення кульмінаційних моментів спортивних змагань.

Також дискусійним і доволі специфічним питанням процесів успішного формування підготовленості й готовності поліцейських до їх діяльності є обов'язкова участь у заняттях та виконання службових обов'язків у ще одній професійній соціо-психологічній системі: «поліцейський-чоловік – поліцейський-жінка». Невирішуваних проблем тут майже не спостерігається і, сьогодні, на теренах нашої держави дуже багато екіпажів патрульної поліції комплектуються й успішно несуть службу щодо забезпечення публічної безпеки, порядку та боротьби із злочинністю саме за принципом «поліцейський-чоловік – поліцейський-жінка».

На жаль, ці питання, поки що, є малодослідженими, але попередній досвід фізкультурно-спортивної, лікарської, мілітаризованої та правоохоронної діяльності, а також раніше проведені наукові дослідження й спостереження за різними категоріями населення впевнено демонстрували те, що переважна більшість жінок виконує окремі силові вправи, вправи на швидкість та витривалість дещо гірше ніж чоловіки. Водночас, вправи на гнучкість, дотримання рівноваги та пластичність жінки виконують дещо краще ніж чоловіки [6; 7; 12; 13]. Крім того, раніше існували види спорту, де участь жінок була під заборону або не передбачалася взагалі, спортивні змагання між чоловіками й жінками проводити не рекомендувалося, а фізкультурно-спортивні нормативи складаються окремо для чоловіків та жінок тощо. Це завжди вважалося, було і є наслідком специфічної фізіологічної будови жіночого організму та збереження його основного призначення. Але, не дивлячись на це, сьогодні все більше видів спорту стають доступнішими для жінок, проводяться різні спільні (змішані) змагання, естафети, конкурси, старты, міксти тощо, для участі в яких, на наш погляд, потрібно проводити поглиблене попереднє медичне обстеження.

Так, вибіркоче, добровільне й анонімне опитування певної кількості задіяних поліцейських-жінок під час проведення одного з масових заходів показало, що: майже 100 % респондентів знають про користь фізичних вправ для їх здоров'я; 78 % визнали, що методика фахового лікарського й психологічного обстеження поліцейських-чоловіків та поліцейських-жінок майже однакова за виключенням окремих напрямів обстеження, та лише 9% опитаних вважають обов'язково необхідним огляд відповідного фахівця напередодні їх запланованої участі в спортивних змаганнях.

Це наштовкує на думку про те, що більшість респондентів не має достатнього обсягу знань та специфічної теоретичної інформації стосовно причин виникнення різноманітних проблем лікарського характеру (травми, болі, порушення, запалення тощо), в результаті або рецидивом чого вони можуть бути, які наслідки можуть мати і як попередити їх виникнення.

Саме тому, службова діяльність в системі «поліцейський-чоловік – поліцейський-жінка», це абсолютно нормальне явище, оскільки й у цілому, гендерна рівність – це частина загальної соціокультурної трансформації, що змінює функціонування багатьох традиційних суспільств і сприяє активному розвитку демократичних інституцій [5]. Сьогодні гендерна рівність забезпечує перехід до постматеріалістичних цінностей реалізації й самореалізації, які сприяють особистісно-індивідуальному фізкультурно-спортивному розвитку, а теперішня гендерна політика України постає зовсім у новому, актуальному світлі й вимагає схвалення гендерної рівності як у суспільстві загалом, так і у багатьох різних його інституціях [5; 15]. Це, насамперед, недопущення гендерної дискримінації, забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у різноплановій фізкультурно-спортивній та професійній діяльності, у прийнятті суспільно важливих рішень щодо забезпечення рівних службових можливостей для жінок і чоловіків тощо.

Слід зазначити, що не дивлячись на гендерну рівність «поліцейського-чоловіка» та «поліцейської-жінки», їх спільна професійна діяльність, окрім безумовного виконання посадових обов'язків, передбачена й регулюється багатьма відомчими інструкціями, розпорядженнями, наказами, законами та іншими відповідними нормативними документами. Але, у будь-якому випадку, інструктору, викладачу чи керівнику органу або підрозділу поліції слід обов'язково враховувати, що заняття з фізичної підготовки та участь у спортивних змаганнях поліцейських-жінок обов'язково повинні проводитись з урахуванням їх анатомо-фізіологічних особливостей та прямого призначення щодо безумовного збереження фізичного здоров'я та функції материнства.

Висновки. Окрім щорічного обов'язкового медичного огляду, проведення періодичного лікарського та психолого-педагогічного спостереження в процесі спортивних змагань чи занять з фізичної підготовки дозволить вести постійний моніторинг стану здоров'я особового складу Національної поліції України, своєчасно вносити корективи до процесу їх професійно-психологічного навчання, орієнтуючись й урахуваючи не тільки здоров'я, а й стан оперативної обстановки, важливість завдань, ризики, рівень підготовленості й готовності кожного поліцейського взагалі.

Перспективи подальших досліджень полягатимуть у вивченні й удосконаленні психолого-педагогічних процесів оптимізації м'язової рухової пам'яті на заняттях із спеціальної (екстремальної) фізичної підготовки.

Використані джерела

1. Адміністративне право України: підручник / В. Б. Авер'янов, Є. В. Додін, І. М. Пахомов та ін.: за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса : Юридична література, 2003. 894 с.
2. Акімова Л. Н. Психологія спорту. Одеса: Студія Негоціант, 2004. 127 с.
3. Башавець Н. А. Культура здоров'язбереження у питаннях і відповідях. Одеса: вид. Букаєв В.В., 2010. 272 с.
4. Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Спостереження>.
5. Гендерна політика в Україні: складний шлях від декларацій до позитивних дій. URL: <http://hvylyu.net/analytics/society/genderna-politika-v-ukrayini>.
6. Костюкевич В. М. Теорія і методика тренування спортсменів високої кваліфікації: навч. посіб. Київ: Освіта України, 2009. 279 с.
7. Круцевич Т. Ю. Теория и методика физического воспитания. Киев : Олимпийская литература, 2003. 422 с.
8. Лозниця В. С. Психологія і педагогіка. Основні положення. Київ: ЕксОб, 2003. 304 с.
9. Педагогічна психологія: конспект лекцій / укладач С. В. Кошелева. – Москва : АСТ : Санкт-Петербург : Сова, 2005. 94 с.
10. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України: наказ МВС України від 26.01.2016 № 50. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>.
11. Психологічна та фізична готовність особистості до дій в екстремальних ситуаціях: практ. посіб. / В. П. Остапович, В. Г. Бабенко, Л. А. Кирієнко; за ред. д.ю.н., проф. В. О. Криволапчука. Київ : ДНДІ МВС України, 2016. 84 с.
12. Спортивна медицина: посібник: за ред. В. Л. Карпмана. Москва : ФК і С, 1987. 304 с.
13. Фізичне виховання, спеціальна ФП та спорт: підручник / Ю. С. Финогенов, О. Л. Благій, С. І. Глазунов та ін. Київ : НУОУ, 2014. 468 с.
14. Wilmore J. H. Physiology of Sport and Exercise / J. H. Wilmore, D. L. Costiill. Champaign, Illinois: Human Kinetics, 2004. 726 p.
15. Thibault E. A., Lynch L. M., McBride R. B. Proaktive Polise Management. New York : Prentice Hall, 2001. 490 p.

Babenko V., Evdokimova L., Hapsalis G.

MEDICINE, PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL OBSERVATION THE PROCESS OF PHYSICAL TRAINING OR SPORTS COMPETITIONS

The article deals with individual moments of the organization of medical, psychological and pedagogical observation in the process of general physical training or sports competitions held with the personnel of the National Police of Ukraine. It was found out that the joint physical culture and sports activities in the professional psychological systems "policeman-man – policeman-woman", "policeman-woman – policeman-man" is a completely normal, necessary and obligatory phenomenon of cultural transformation, which gradually changes the worldview, functioning and socialization of our society.

However, despite this, the effectiveness of the training process on the physical education of the National Police staff of Ukraine depends on the correctness of the selection and selection of the most effective forms, methods and means, as well as the volume of use, application and use of the load on classes or trainings in order to achieve the proper result.

Today, this can be done under the conditions of a phased system analysis of existing processes of formation of professional psychological readiness and readiness for specific activities within strict implementation of existing requirements, norms, directives, orders and laws, taking into account, at the same time, the state of the territorial-regional operational situation and the recruiting active issues of gender equality in our state.

In the police environment, observations that are conducted by the relevant specialists directly at classes, training sessions, or competitions in occupational and gaming sports are the most effective. At the same time, the main initiative of activity should belong to the teacher (instructor, coach), and the doctor, the psychologist (in addition to using and applying various tests), the instructor and the head must jointly choose the form of organization and implementation of tasks that will allow them to successfully and successfully decide and correct.

Carrying out periodic medical and psychological and pedagogical supervision in the process of sporting competitions or physical education will allow to constantly monitor the health of the employees of the National Police of Ukraine, to timely correct their professional psychological training, to take into account not only health but also the state of the environment, the level of readiness of each policeman as a whole.

Key words: *observation, National Police of Ukraine, physical training, gender, sports competitions.*

Стаття надійшла до редакції 21.09.2018 р.